

פניני הפרשה

האזינו

עלון מס'

1055

שנה כ"א התשפ"א

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

התורה – מזון לנפש

יערוף כמטר לקחי תול כטל אמרתי כשעירים על דשא וכרביבים עלי עשב – מבאר רש"י: "יערוף כמטר. זו היא העדות שתעידו שאני אומר בפניכם תורה שנתתי לישראל שהיא חיים לעולם כמטר הזה שהוא חיים לעולם, כאשר יערפו השמים טל ומטר". תול כטל. שהכל שמחים בו".

כבר עמדו המפרשים על השאלה למה צריך לכתוב על מעלת התורה משלים ודוגמאות, הרי כבר נאמר "כי הם חיינו ואורך ימינו", התורה היא החיים, ולא צריך להביא משל לחיים עצמם?

מבאר הספורנו שבמשלים אלו ביקשה התורה ללמדנו את כוח התורה שאינה לימוד חיצוני שיש המבינים ויש שאינם מבינים, אלא התורה חודרת לפנימיות האדם כמו טל ומטר שחודר לעומק האדמה ומצמיח פירות נפלאים. התורה היא מזון לנפש, ולכן יש ששים פנים לתורה, כי כל אחד ואחד זוכה בה לפי שורש נשמתו. ולכן גם אם אחד לא זכה בלימוד התורה בעומקה, עדיין יכול להגיע למעלת התורה על ידי לימוד האגדה וכדומה, ואין אדם שיש לו נשמה יהודית שאין לו חלק בתורה.

*

הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל השתתף בכמה וכמה סמינרים לקרוב רחוקים. משבאו אליו כאלה אשר הושפעו לטובה, ואמרו כי סבורים הם שתוכן וצורת ההרצאות היא שגרמה להם לחזור ליהדות, השיבם הרב וכי שמעתם על מישהו ששמע את ההרצאה הטובה ביותר ושינה את דרך חייו תוך שבוע? ודאי שלא! וא"כ איך אנשים יוצאים מסמינר ומשנים את כל אורחות חייהם? הסיבה האמיתית היא עצם שמיעת דברי התורה, שיש בה כח סגולי עליון להשיב בנים לאביהם שבשמים.

שיא תורני	עצה טובה
<p>הלחן היהודי המפורסם ביותר</p> <p>הלחן המקובל בקהילות אשכנז לתפלת 'כל נדרי'. איש אינו יודע מה מקורה של המנגינה הקדומה, אך יש כמה אגדות בענין. לפי אחת מהן, הלחן הובר על ידי המשורר הספרדי האנוס דה-קסטילה, שצפה בהוצאה להורג של אנוס בשם דון מנואל, שהיה שר האוצר אצל המלכה איזבלה. לא רק יהודים הלכו שבי אחרי המנגינה. קיימים תיעודים רבים של גויים מפורסמים שערכו ביקורים בבתי כנסיות בליל יום הכיפורים, במיוחד כדי לשמוע את החזן משתפך במנגינה הפותחת את תפלות היום הקדוש. "במנגינה הזו", כתב אחד מהם – סופר רוסי נודע, "מהדהד סיפור קידוש השם גדול של אומה מוכת-צער". יומנים ומכתבים של יהודים רחוקים רבים, כולל מומרים, מוכיחים כי המנגינה השפיעה עליהם עמוקות לשוב לצור מחצבתם.</p>	<p>בזמן התפלה הארוכה ביום כיפור, רצוי מאוד שהחזן ישמור את מרבית האנרגיה הגופנית והקולית לקטעים המרכזיים והמשמעותיים יותר, ולא ישיר בעוצמה ובטונים גבוהים לאורך כל התפלה. חשוב מאוד לתכנן מראש באלו קטעים מחליטים לשמור אנרגיה ובאילו קטעים מתכוונים לתת יותר.</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל

"אותם המשתדלים בקבורת המת והלוייתו וכל מה שצריך, מצוותן רבה למעלה ראש. וכמו שאמרו על מורנו הרב רבי ישועה בסיס זצוק"ל שלא היה עומד לשום אדם רק כשהיה עובר לפני מנהל החברא קדישא, כי ראה בו שמעלתו בשמים רבה וגדולה עד מאד, וראוי הוא לכל הכבוד. וכן כל העוסקים ועוזרים בחברא זו, הם נשמרים מכל דבר כידוע, וניצולים מכמה סכנות, כידוע שבזמן שהיה חולי המגפה, לא היו אנשי החברא קדישא ניזוקים הגם שכל היום יוצאים ובאים".

("מגיד חדשות" ח"ט עמ' צ"ו)

ה' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר – המפרשים רמזו שמדבר כאן על זמן מתן תורה, שהקדוש ברוך הוא הוליד את עם ישראל בארץ מדבר, ושמרם ונתן להם את התורה. ואפשר לפרש לפי זה את הפסוק באופן אחר, על פי מה שכתב בזוהר הקדוש (פרשת חיי שרה דף קכ"ו ע"ב) שכשישראל קבלו את התורה, פסקה מהם זוהמת הנחש, והיו כולם זכים ומזוקקים. ע"ש. וא"כ לא שלט בהם יצר הרע, הוא השטן, הוא הנחש כידוע ליודעי ח"ן. וזו כוונת הפסוק: "ה' בדד ינחנו", הקדוש ברוך הוא הנחה והנהיג את עם ישראל בדד במדבר, "ואין עמו אל נכר", "עמו" רמז לשטן, וכמו שכתב הרב דבר השובה שלעתיד לבוא יתבטל יצר הרע מהעולם, כמו שכתוב (ישעיה כ"ה ח') בלע המות לנצח, כך שלא שייך שבני ישראל יחטאו וימסרו ביד נכרים, כי "אין עמו אל נכר" שזוהו יצר הרע. עכ"ל. וכן מלת עמו עולה במס"ק כמנין שטן. או באופן אחר, תיבות ואין עמו אל נכר עולים בגימטריא כמנין די לא עוד שטן. "אל נכר" – היינו עבודה זרה ושאר עבירות, וכמו שאמר יעקב לבניו (בראשית ל"ה ב'): הסירו את "אלהי הנכר" אשר בתוכם. ועיין רש"י ז"ל שכתב בשם רבותינו שדרשוהו על העתיד. ואפשר לענ"ד לפרש עוד על פי מה שאמרו רבותינו ז"ל (סוכה דף נ"ב ע"א) שלעתיד לבוא מביאו הקדוש ברוך הוא ליצר הרע, ושוחטו. ע"ש. ולזה ירמזו "ה' בדד ינחנו" לעתיד לבוא, "ואין עמו אל נכר", אלא ישחטוהו. ובדרך זו נלך לבאר מה שנאמר לקמן (פסוק ל"ו): "כי ידין ה' עמו ועל עבדיו יתנחם", והוא על פי מה שאמרו רבותינו ז"ל (במסכת ראש השנה דף ג' ע"א) שתיבת "כי" אפשר לפרשה כלשון "אלא". וזו כוונת הפסוק: "אלא" ידין ה' עמו, "עמו" הוא השטן. מתי? "כי יראה כי אזלת יד" וגו', וכדברי רבותינו ז"ל במסכת סנהדרין (דף צ"ז ע"א) אין בן דוד בא אלא בדור שכולו חיוב, ואז יראה כי אזלת יד, ואין חונן ואין מרחם מבילתי אלקינו. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

ראו עתה כי אני אני הוא – פירש מרן החיד"א ז"ל בספרו נחל קדומים: ארבע פעמים "אני" בפסוק כנגד ארבע גלויות, כלומר אני עמכם בכל גלות וגלות. עכ"ל ז"ל. ולפי דבריו יומתק מה שנקט תיבת "אני" שהיא כינוי לשכינה כידוע (כמבואר בפירש"י סוכה דף מ"ה ע"א), והכל תלוי בתשובה, ובעוד השכינה לבד צריך לשוב. וכבר ידוע מה שאמרו חז"ל אין עתה אלא תשובה. ויצדק לרמזו התשובה בלשון "עתה" כי ברגע קטן אחד יכול להפוך עצמו מרשע לצדיק, וכמו שאמרו (קדושין דף מ"ט ע"ב) האומר הרי את מקודשת לי על מנת שאני צדיק גמור, אפילו הוא רשע גמור מקודשת שמא הרהר תשובה בלבו. ע"ש. ואפשר לרמזו שהתיבות ראו עתה כי עולות כמנין תשובה (עם הכולל). (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן

תחילתו מר וסופו מתוק

מגיעים לידי התלהבות והתלהטות כזו בדברי התורה, אם אצלם העינים כבויות בלימוד הגמרא, אך נפקחות לרווחה למראה פיצה או פלאפל...?

מדברי החסיד יעב"ץ למדנו כי ערבות ומתיקות התורה אינה מורגשת בטעימה הראשונה, להיפך - בתחילה נראה כי הלימוד קשה מתיש ומייגע. אך כדי לחוש את טעם מתיקות התורה, כדי להגיע ללימוד ברצף מרצון בלא הרגשת עול, על מנת להגיע למצב שפתאום פוקחים את העינים ומגלים שכבר השעה אחת בלילה, יש רק מרשם אחד ויחיד: להתחיל ללמוד בלי חשק, בלי רצון, אבל להתחיל!

כאשר באים בהחלטה רצינית ויושבים ועמלים בכל הכוח, שוב ושוב, לומדים בשקידה אפילו דברים קשים, ומשחירים פנים עליהם כעורב (עירובין כ"ב ע"א), רק אז ניתן להרגיש בתוך הפה ממש מתוק כמו דבש.

הגאון החסיד רבי יוסף יעב"ץ זצ"ל (מגדולי הרבנים בתקופת גירוש ספרד) בביאורו למסכת אבות (ו, א) כותב שמושה רבנו בפרשנו באומר "יערוף כמטר לקחי", בכוונה דימה את לקח התורה לירידת מטר, "כי כמו שהמטר יצטערו ממנו האנשים לשעתו, ועם כל זה לבס ישמח כי הוא חייהם, כך לקח התורה, כי יימר בשעתו ויומתק בסופו". ומכיון שאותיות פ"א ובי"ת מתחלפות, כאילו אמר "יערב כמטר לקחי" (ראה בתרגום).

לעתים חושבים אנשים כי מתיקות התורה באה כדבר המובן מאליו - מיד כשמתחילים ללמוד. וכשהרצון ללמוד אינו משכים לפתחיהם, מסיקים הם כי אין להם חשק בלימוד, ובעקבות כך נופלים למשבר. רואים הם את דברי רבנו האור החיים הקדוש ש"אם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות טוב התורה – היו משתגעים ומתלהטים אחריה!", ומשתוממים ותמהים, כיצד איפוא

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

“כמה רבי שאול יש בעולם?”

“מהן שאלותיך?” ביקש רבנו לדעת באדיבות, כאילו זו הפעם הראשונה שהוא פוגשו. האיש החל להציג את שאלותיו בגמגום, אך רבנו השיבו מנה אחת אפיים, ופיו נאלם דום.

כברירה אחרונה, אמר האיש בלבו “אסע אל עיר הבירה תונס, ושם אצליח ללכוד אנשים ברשתי, עד שם רבי שאול ודאי לא יגיע...”.

אולי היה צדק בהשערותו, אך את העובדה כי דוקא לשם מועדות פניו של רבנו, לא ידע.

ואמנם, הגיע לשם והחל לנסות שוב למכור את ‘סחורתו’ בפני אנשי המקום.

לפתע הופיע כמו משומקום רבי שאול במלוא הדרו. מיד הכל פנו אל רבנו ואמרו “הו, הנה רבי שאול הגיע, הוא ודאי יענה לך”. ניסה האיש שוב לגבב דברים, אך רבי שאול סתר את כל דבריו בתשובות מוחצות.

יצא האיש בוש ונכלם, כשהוא מפטיר ביאוש ספק ברצינות ספק בהלצה: “כמה רבי שאול יש בעולם? ! בכל מקום אליו אגיע, אמצא את רבי שאול? !...”.

בגאונותו ובבקיאותו הרבה בתורה, הצליח הגאון הקדוש רבי שאול הכהן זצ”ל לעמוד כחומה בצורה כנגד המינים והאפיקורסים, שועלים קטנים, אשר ביקשו לחבל בכרם בית ישראל. בכל ויכוח עמו, היו הללו יוצאים כשידם על התחתונה, כשרבנו מקיים בהם מה שהורונו חכמינו: “ודע מה שתשיב לאפיקורוס” (אבות פרק ב’ משנה י”ד).

פעם אחת הגיע לגרבא אחד מגדולי המסיתים והמדיחים, והחל להתווכח עם רבנו. כשראה אותו מסית כי אינו מוצא מענה בפיו, יצא בפחי נפש, כאשר החלטה גומלת בלבו “אם כאן בגרבא לא עלה בידי, אנסה מזלי במקום אחר”.

נסע משם לעיר צפאקס, נכנס לשכונת היהודים והחל מעלה בפניהם תהיות באמונה. יהודי המקום עמדו חסרי אונים מול טענותיו, ולא ידעו מה להשיב.

והנה מן השמים, הזדמן רבנו בדיוק באותו זמן לצפאקס. היתה זו כזכור תחנת מעבר בנסיעותיו הרבות אל תונס הבירה.

“הנה רבי שאול כאן”, מיהרו האנשים אל המסית “הוא ודאי ידע לענות לך על טענותיך”.

☺ זה כא חוק! ☺

עני אחד קנה כרטיס הגרלה זוכה במליון דולר. פעם אחת בא לפניו עני וביקש נדבה להכנסת בתו הכלה.

כיון שנעשה עשיר, נעשה קמצן, וביקש אמתלה להתחמק. אמר לו: “קודם כל רוצה אני לדעת, מי ומה הוא החתן: הנני, מלמד, חזן, שוחט?” על הכל השיב העני בשלילה.

“ואיך הוא מתכנן לפרנס אשה וילדים?” הקשה העשיר.

“יש לו כמה כיוונים...” ענה העני.

“למשל?” ביקש העשיר לדעת.

“למשל” חפץ העני זקנו בידו וענה “הוא יכול לקנות כרטיס הגרלה ולזכות במליון דולר...”.

☺ חוק חוק אכא... ☺

המדקדק אחר העני בדקדוקי עניות, במדה שמורד בה מודדין לו, וגם כאשר יפשוט ידו לקבל שפע מן השמים, ידקדקו אחריו ויעיינו בדינו אם הוא ראוי והגון לזה, ומי ירצה שידקדקו אחריו אם באמת מגיע לו...

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א
(פתוך ספר "מקור נאמן" ח"ג שעתיד בע"ה לראות אור)

שאלה: יש לי דלקת בעינים, ואני צריך לשים טיפות עינים 4 פעמים ביום. האם מותר לשים את הטיפות ביום כיפור?

תשובה: מותר. וחכם אחד זצ"ל החמיר על עצמו בראש השנה שחל בחמישי וששי, שלא לשים טיפות עינים שלשה ימים (כולל שבת), ונשאר סגי נהור כל ימיו רח"ל.

שאלה: עברתי ניתוח מעקפים בלב לפני שלושה חודשים, ואני נוטל כל יום הרבה כדורים. האם אני רשאי ביום כיפור לא ליטול את הכדורים ולצום (הרופא אינו ממליץ)?
תשובה: אל תצום. תשמע לרופא. תאכל ותשתה לשיעורין: 30 סמ"ק אוכל (בערך 15 גרם). 40 סמ"ק שתיה, כל עשר דקות.

שאלה: האם אפשר שהש"ץ יתן לסומך לקרוא את הקטעים: ואתם הדבקים בה', אבינו מלכנו, תענו ותערתו, סדר העבודה?
תשובה: לא! רק הפיוטים כמו אשרי עין וכו', והסליחות שאחרי החזרה.

שאלה: מר אבי ע"ה היה נוהג בחייו לעשות מנוחה בימי ראש השנה וכיפור לנפטרים רבים. מאז שמר אבי נפטר, אני עושה זאת במקומו בלא נדר. בשנים האחרונות הדבר הפך להיות קשה לרב בית הכנסת. מה עלי לעשות? את מי להזכיר ואת מי להשמיט?
תשובה: תחלק את שמות הנפטרים לשלשה, חלק א' בראש השנה, והשני למחרתו, והחלק השלישי – הנפטרים הקרובים אליך ביותר – ביום הכפורים.

שאלה: שמעתי שיש שעת רצון בערב יום כיפור בזמן מנחה, ונוהגים שכל אחד מדליק נר (הקרוי "נר חיים"), וכדאי לבקש בקשות ולהתפלל בזמן הזה. האם יש מקור לכך?
תשובה: זה רק מנהג, ויש מאמינים שאם הנר כבה ביום כפור זה סימן לא טוב, ועדיף לברוח מזה.

שאלה: האם מותר לקנות סכך שיש חשש שקטפוהו בשבת?
תשובה: מותר.

שאלה: האם מותר לעשן סגריות בסוכה?
תשובה: תשבו כעין תדורו. אבל ימעט כמה שאפשר, מפני כבוד האושפיון.

שאלה: האם מותר בסוכות לישון באוטובוס?
תשובה: אסור, אלא אם כן חולה ומצטער.

שאלה: אדם שחם לו בסוכה ומצטער, האם יכול לישון בבית?
תשובה: לא.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל

לרפואת דורון בן שרה הי"ו

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל